

ת"פ (פתח תקווה) 36689-12-23 - מדינת ישראל נ' יוסף מור

ת"פ (פתח-תקווה) 36689-12-23 - מדינת ישראל נ' יוסף מורשלו פתח-תקווה

ת"פ (פתח-תקווה) 36689-12-23

מדינת ישראל

נגד

יוסף מור

בית משפט השלום בפתח-תקווה

[28.07.2024]

כבוד השופט, סגן הנשיא ארז נוריאלי

החלטה

1. לפניי בקשת המבקש (להלן: "המבקש" או "הנאשם") לתיקון כתב האישום שהוגש נגדו. נטען כי נפל פגם בכתב האישום, משהמאשימה יחסה בכתב האישום את סכום העבירה כסכום הנזק שנגרם לקופת המדינה וכן, כי עובדות כתב האישום אינן מפורטות דיין.

רקע עובדתי

2. כתב האישום מייחס לנאשם ביצוע עבירות של השמטת הכנסה מדו"ח (8 עבירות), לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח משולב], התשכ"א-1961 (להלן: "הפקודה"); הכנה וקיום של פנקסי חשבוניות ורשומות כוזבים (ריבוי עבירות), לפי סעיף 220(4) לפקודה; שימוש במרמה, עורמה או תחבולה במטרה להתחמק ממס (ריבוי עבירות), לפי סעיף 220(5) לפקודה; והשמדת או הסתרת מסמכים שיש להם ערך לעניין השומה, לפי סעיף 216(6) לפקודה. טענות הנאשם

3. לטענת הנאשם, בכתב האישום שהוגש נגדו נפל פגם או פסול, כדלקמן:

4. כתב האישום נוסח כך שסכום העבירה המצויין הינו כסכום הנזק שנגרם לקופה הציבורית ולא, כפי שצריך להיות, סכום קרן המס.

5. כתב האישום אינו כולל פירוט מספק אשר לזהות הלקוחות להם נמנע הנאשם מלהפיק חשבוניות ושביגים לא דיווח על הכנסה ובאשר לסכומי העסקאות; עוד חסר פירוט לגבי דיווחי הנאשם לרואה החשבון שלו, לרבות החשבוניות אשר אותן הנפיק הנאשם, אך לא העבירן לרואה החשבון שלו. נוסף על כך, נטען כי לא פורטו בכתב האישום הדרכים בהן פעל הנאשם כדי להתחמק ממס ואופן חישוב סכום סך ההכנסות שהושמטו.

6. הנאשם עתר לתיקון כתב האישום בהתאם לטענותיו אלו. המאשימה הגיבה לטענותיו בכתב וביום 07.07.24 התקיים דיון במעמד הצדדים.
טענות המאשימה
7. המאשימה טענה כי די בפירוט שהובא בכתב האישום כדי לעמוד בדרישות סעיף 85(4) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ); שכן כתב האישום כולל עובדות אותן בכוונתה להוכיח כבסיס להרשעת הנאשם ובאופן המאפשר לנאשם לתכנן את הגנתו כראוי. עוד הוסיפה כי מרבית טענותיו של הנאשם מתייחסות לראיות העומדות בבסיס כתב האישום ואותן תציג המאשימה בשלב מתקדם יותר של ההליך.
8. המאשימה אינה סבורה כי קיימת חובה לפירוט שמי ומספרי של כל מקרה של העלמת הכנסה, שכן בעניינו, מדובר במאות מקרים במהלך תקופה בת מספר שנים. הובאו עיקרי העובדות המצביעות על כך שהנאשם קיים את יסודות העבירה ואין צורך לתאר את כל שרשרת האירועים.
9. אשר לטענת הנאשם כי על המאשימה לפרט בכתב האישום את כלל הלקוחות והעסקאות להם לא הפיק הנאשם חשבוניות, סכומי העסקאות ואילו חשבוניות הנפיק, אך לא הועברו לרואה החשבון, טענה המאשימה כי בהעדר חשבוניות, לא ניתן לדעת במדויק אם כל תקבול בחשבוניות מהווה תשלום עבור עסקה אחת או יותר ואך לא ניתן לייחס באופן מדויק תשלום מסוים למועד ספציפי.
10. עוד הדגישה המאשימה כי הנאשם התבקש להמציא את ספרי החשבוניות שלו לשנים 2012 עד 2019 והמציא אך חלק מהם. במצב דברים זה, אין המאשימה יכולה לפרט כל עסקה שנעשתה ובהתאמה כל לקוח, שלגביהם לא הופקה חשבונית.
11. בדיון מיום 07.07.24 הוסיפה ב"כ המאשימה כי ברוב כתבי האישום שמוגשים, אין המאשימה נוהגת לפרט את כלל העסקאות בשעה שכוונתה להוכיח "שיטה". עוד הפנתה לניירות עבודה שהועברו לב"כ הנאשם במסגרת חומר החקירה וכוללים פירוט של העברות בנקאיות שבוצעו מלקוחות לנאשם, שיקים שהושמטו וכו' והוסיפה כי אין עליהם חובה לחקור את כל הלקוחות משהמידע קיים באפליקציות התשלום בהן שילמו לנאשם.
12. אשר לטענת הנאשם כי סכום הנזק שנגרם לקופה הציבורית אינו סכום העבירה, הבהירה המאשימה כי אין חולק כי סכום העבירה בהתאם לסעיף 220(1) לפקודה הוא סכום השמטת ההכנסה מדו"ח. עצם העלמת ההכנסה הסבה נזק לקופה הציבורית, בכך שלא התאפשר לרשויות המס לחשב ולגבות את סכום המס הנכון על הכנסותיו של הנאשם. עוד הסבירה בדיון שהתקיים כיצד חישה את סכום הנזק וטענה כי זו מדיניותה בכל התיקים בהם מוגשים כתבי אישום. לשינוי סכום הנזק המצוין בכתב האישום תהא השלכה רוחבית על כלל כתבי האישום המוגשים והדבר יגרום לנזק תודעתי ציבורי.
13. אשר לטענת הנאשם כי המאשימה לא ציינה את כל הדרכים בהן פעל הנאשם כדי להתחמק מתשלום מס, השיבה המאשימה כי בחרה בניסוח כזה בכתב האישום, משום שיתכן והנאשם פעל בדרכים נוספות כדי להתחמק מתשלום מס. הדרכים שפורטו בכתב האישום הן אלו אשר עלה בידי המאשימה לברר.
14. לאור האמור לעיל, ביקשה המאשימה לדחות את טענות ב"כ הנאשם.
דיון והכרעה
15. הבסיס המשפטי לטענת פגם או פסול בכתב האישום מעוגן בסעיפים 149(3) ו-150 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ");.
16. סמכותו של בית המשפט בהליך פלילי לדון בטענות בדבר פגמים שנפלו בכתב האישום אינה במחלוקת וכבר נקבע כי החלטות מנהליות של המאשימה, נתונות לביקורת בכלים מנהליים על ידי בית המשפט הדין בהליך הפלילי (בג"צ 9131/05 ניר עם כהן ירקות אגודה שיתופית חקלאית נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, ניתן ביום 6.2.06); בג"צ 6887/13 קניאס נ' היועץ המשפטי לממשלה (פורסם בנבו, ניתן ביום 12.1.14); בג"צ 1382/13 פלוני נ' בית המשפט המחוזי בחיפה (פורסם בנבו, ניתן ביום 27.2.13). עם זאת, ברע"פ 7052/18 מדינת ישראל נ' רותם (פורסם בנבו, 5.5.20) נקבע כי בית המשפט, בהליך הפלילי, אינו יכול להמיר את שיקול דעתו של התובע וכי אין מקום לכינונה של דוקטרינת הביקורת המנהלית בפלילים.
17. סעיף 85 לחסד"פ קובע את אשר על כתב האישום להכיל. בהתאם לסעיף 85(4) על כתב האישום להכיל את "תיאור העובדות המהוות את העבירה, בציון המקום והזמן במידה שאפשר לבררם".
18. על חשיבות פירוט כתב האישום עמדה הפסיקה לא פעם.
19. ברע"פ 4484/92 סיריה רפאל נ' מדינת ישראל, (מו"מ 176 (5) (1992)), קבע כב' הנשיא שמגר (בפסקה 5) כי:

"ניתן להוסיף ולפרט בכתב האישום עוד כהנה וכהנה ולהביא בו תיאור הכולל את כל שרשרת האירועים, כמפורט בעדויות, על כל דקדוקיה ותגיה. אולם המקובל הוא, שכתב האישום מביא את תיאור העובדות המהוות את העבירה (ראה סעיף 85(4) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב]), ועל כן מביאים בכתב האישום את עיקרי העובדות המצביעות על כך שנתקיימו בנאשם יסודותיה של העבירה כפי שהוגדרה בחוק."

20. בע"פ 7150/06 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 2008), נקבע (פסקה 35) כי: "לאופן בו מנוסח כתב האישום ישנה השפעה מהותית על יכולתו של הנאשם להתגונן מפני האישומים נגדו". ברע"פ 9718/04 מדינת ישראל נ' טאלב נואורה (פורסם בנבו, 2007, להלן: עניין נואורה), קבע כב' השופט רובינשטיין (פסקה ט'): "ככלל על כתב האישום לכלול בפרק העובדות את היסודות העובדתיים המקימים את העבירה והרלבנטיים להרשעה, ובכלל זה עובדות המעוגנות בראיות נסיבתיות שמכוחן יתבקש בית המשפט לקבוע את קיומן של העובדות המהוות את העבירה."

21. והוסיף וקבע כי הדבר נדרש לצורך הגנת הנאשם, גם אם אין מדובר בנסיבות שהן חלק מהעבירה עצמה, שכן על הנאשם לדעת עם מה מצופה ממנו להתמודד (פסקה ט"ו): "כשלעצמי רואה אני חשיבות רבה ומודגשת, כי הנאשם יידע ביום הגשת כתב האישום אל נכון את כל אשר עמו יהא עליו להתמודד, שהרי זו תמצית זכויותיו הדיוניות. ועוד, גם בית המשפט היושב לדין צריך שידע מהי התמונה אליה עליו להידרש, במלואה."

22. והוסיפה כב' השופטת ארבל בעניין נואורה, פסקה 6: "על חשיבותו של תיאור עובדתי מפורט בכתב האישום, ובכלל זאת התייחסות לנסיבות כאמור, אין חולק. תיאור זה חשוב הן עבור הנאשם והן עבור בית המשפט היושב בדין, ותכליתו, כפי שמציין השופט קדמי בספרו, כפולה: "ראשית, ליתן לבית-המשפט תמונה מלאה של ה"פרשה" - תוך שימת דגש על חלקו של הנאשם באחריות להתרחשותה - ולאפשר לו לקבוע על פיו את תחומי הדיון; ושנית, ליתן לנאשם תמונה של ה"עובדות" שהתביעה מתעתדת להוכיח - ושמכוחן תבקש להרשיעו בעבירות המפורטות ב"הוראות החיקוק" - ולאפשר לו בדרך זו להכין את הגנתו...".

23. בדומה, ברע"פ 2581/14 אסף יקותיאלי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 2015) נקבע (פסקה 20): "לנוסח של כתב האישום נודעת משמעות ניכרת. כתב האישום הוא המסמך המכונן של ההליך הפלילי זהו המסמך עימו נדרש הנאשם להתמודד. הוא המגלה לנאשם מהם המעשים או המחדלים המיוחסים לו ומהן הנסיבות המפלילות שאפפו אותו. הוא אף מודיע לנאשם מהם העדים העתידיים להעיד כנגדו ובאלה עבירות הוא נאשם, ומאפשר לו להעריך את ה"סיכון" הרובץ לפתחו. במובן זה, כתב האישום שוטח בפני הנאשם את עיקר עמדתה של המאשימה, ומאפשר לו להיערך להליך הפלילי ולכלכל את צעדיו. ... לנוכח מאפיינים אלו של כתב האישום, ברי כי נדרשת הקפדה של ממש על ניסוחו.....ניסוח בלתי מוקפד של כתב האישום עלול לשבש את הגנת הנאשם. ניסוח שגוי עלול לגרום להתגוננות בלתי אפקטיבית, להתגוננות מפני עניינים בלתי רלוונטיים או ל"הפקרת" קו החזית העיקרי."

24. היינו, יש לפרט את העובדות המהוות את יסודות העבירה כדי לאפשר לנאשם להתגונן כראוי, ובנוסף כדי שהתמונה במלואה תהיה לנגד עיני בית המשפט (ראה גם הנחיית פרקליט המדינה מספר 1.3 - הכנה וניסוח כתב אישום).

מן הכלל אל הפרט:

25. הטענה לפיה אופן ניסוח סעיפים מסוימים בכתב האישום הוא עמום וערטילאי ו/או אינו קונקרטי דיו וכן, כי היה על המאשימה לכלול בכתב האישום עובדות מסוימות שלא נכללו, דינה להידחות. למאשימה שיקול דעת נרחב בכל הנוגע לאופן ניסוח כתב האישום ועליה מוטל נטל ההוכחה. התערבותו של בית המשפט בעניין זה אמורה להיות במקרים חריגים בלבד (ראה בג"צ 199/18 בן טובים נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 20.3.18); בג"צ 8814/18 אמסלם שלו נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 27.1.19)). במקרה שלפני, לא מצאתי להתערב בשיקול דעתה של המאשימה.

26. כתב האישום מנוסח בצורה עניינית ומובנית. אמנם, ראוי היה לפרט פירוט נרחב יותר ובין היתר, פירוט שמי ומספרי של מקרי העלמת המס, סכומי העסקאות ואילו חשבוניות הופקו ואילו לאו, כפי שנעשה כבר במקרים דומים, תוך הפנייה לנספחים לכתב האישום. ברם, נוכח טענת המאשימה ולפיה, לא ניתן לעשות כן בשל העדר מידע, בין אם בשל העובדה כי הנאשם לא המציא את כלל המסמכים אותם התבקש להמציא ובין עקב סיבה אחרת, לא מצאתי לחייבה לעשות כן. כתב האישום מציג תיאור עובדתי אותו על המאשימה להוכיח על מנת לבסס את יסודות העבירה. לא מצאתי כי אופן ניסוח כתב האישום פוגע ביכולתו של הנאשם להתגונן כראוי בפני כתב האישום המיוחס לו.

27. בכל הנוגע לטענת הנאשם המפורטת בסעיפים 1-7 לבקשתו, לפיה סכום העבירה המצוין בכתב האישום אינו סכום הנזק שנגרם לקופת המדינה ונוכח תגובת המאשימה, אני סבור כי אין זה השלב המתאים לבחון לעומק סוגיה זו אלא אגב שמיעת הראיות.

28. לאור האמור לעיל, אני דוחה את הבקשה על כל חלקיה.

29. דיון הקראה יקבע ליום 08.09.24 בשעה 12.00 בפני כב' השופט אריאל סלטו. במועד זה ינתן מענה מפורט לכתב האישום, וככל ויהא בכך צורך, יקבע התיק לשמיעת הוכחות.

30. המזכירות תשלח החלטה זו לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, כ"ב תמוז תשפ"ד, 28 יולי 2024, בהעדר הצדדים.